

Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole for barn med flerspråklig bakgrunn

Det er av stor betydning at overgangen fra barnehage til skole oppleves som god for barnet og for foreldrene. Å styrke sammenhengen mellom barnehage og skole er viktig for å legge til rette for et helhetlig utdanningsløp.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 15.04.2016

Innhold

Introduksjon

Rutiner knyttet til flerspråklige barn

Samarbeidsmøter mellom personalet i barnehage og skole

Hospitering

Overgangssamtaler

Videre lesning

Introduksjon

En god sammenheng skal ivareta barnets behov for trygghet i overgangsprosessen, og bidra til at opplæringen tilpasses på en god måte allerede fra første dag i skolen.

«Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til første klasse

og eventuelt skolefritidsordning. Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem». (Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, punkt 5.1

For foreldre som ikke selv har erfaring med norsk skole, kan det være ekstra viktig med god informasjon ved overgangen fra barnehage til skole. Et godt samarbeid, allerede før barnet begynner på skolen, kan bidra til at overgangen blir god for både barn og foreldre.

I regi av Utdanningsdirektoratet og Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO) har ni kommuner deltatt i et prosjekt kalt Språkløftet. Ett av tiltakene i prosjektet dreide seg om å legge til rette for en god sammenheng mellom barnehage og skole for barn med minoritetsspråklig bakgrunn.

Her presenteres noen erfaringer fra kommuner som deltok i prosjektet, og som la til rette for gode tiltak ved overgangen fra barnehage til skole.

Rutiner knyttet til flerspråklige barn

I tillegg til de ordinære planene for overgangen fra barnehage til skole, har noen kommuner lagt inn rutiner for det som gjøres spesielt for barn med minoritetsspråklig bakgrunn. Det er viktig at barnehage og skole har gode rutiner, slik at opplæringen er tilpasset flerspråklige barn i overgangen til skole. Når skolene kjenner til barna og deres behov, er det lettere å tilpasse opplæringen for den enkelte.

Samarbeidsmøter mellom personalet i barnehage og skole

I mange kommuner hører det med til de ordinære rutinene å arrangere møter mellom ansatte i barnehage og skole for å samarbeide om overgangen. I noen av kommunene som deltok i Språkløftet, arrangeres samarbeidsmøter utover de ordinære møtene. På slike møter er det arbeid med flerspråklige barn som er temaet. Ansatte i barnehage og skole får på den måten anledning til å utveksle erfaringer og samtale om arbeidsmåter knyttet til arbeid med minoritetsspråklige barn.

Noen steder har barnehage og skole sammen sett på rammeplanen for barnehagen og kompetansemålene etter andre trinn i skolen. For de som arbeider i barnehage, oppleves det som nyttig å få innsikt i hva barnet møter på skolen. Lærerne på sin side, uttrykker at det er viktig å kjenne til innholdet i barnehagen.

På den måten skapes en plattform der pedagoger kjenner de to arenaene og de kan reflektere over sin pedagogiske begrunnelse for valg av metoder i språkarbeidet. I samarbeidsmøtene kan barnehage og skole utveksle erfaringer og de får dermed et godt grunnlag for å skape sammenheng mellom arbeidet i barnehage og skole.

Et annet naturlig tema for samarbeidsmøtene er foreldresamarbeid. Barnehagen kan ha hatt en forholdsvis tett og uformell kontakt med foreldrene, mens skolens samarbeid er av mer formell karakter. For foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn kan det være en ekstra stor overgang når barnet slutter i barnehage og begynner

på skolen. Det kan være viktig at barnehage og skole snakker sammen om foreldresamarbeid. For å få til god sammenheng trenger lærere å kjenne til erfaringer fra barnehagens foreldresamarbeid, og det kan være nyttig med gode råd og tips om hvordan arbeidet gjøres videre.

Hospitering

Noen skoler og barnehager som samarbeider om de samme barna, har prøvd ut gjensidig hospitering. Det gjøres for eksempel ved at lærere som skal arbeide med 1.trinn på høsten, hospiterer i barnehagen noe tid på våren. Om høsten kommer pedagoger fra barnehagen til skolen og observerer hvordan barna som nå er elever har det på skolen.

Hensikten med en slik hospiteringsordning er å gi et innblikk i hvordan det pedagogiske arbeidet gjennomføres ved virksomhetene. Lærere får innblikk i hvordan barnehagen arbeider med minoritetsspråklige barn og barnehagelærere på sin side får kjennskap til hvordan arbeidet foregår i skolen. Barnehage og skole kan på den måten lære av hverandre. Fra en av skolene som deltok i Språkløftet, rapporterte de at etter hospiteringen i barnehage fokuserte skolen mer på temabasert språkarbeid og benyttet konkreter i større grad enn de gjorde tidligere.

Overgangssamtaler

En del barnehager og skoler organiserer overgangssamtaler hvor foreldre, barnehagelærer og lærer møtes til en samtale om barnet. Mange foreldre med minoritetsspråklige bakgrunn og som ikke har hatt barn i norsk skole tidligere, kan se på overgangen til skole som noe utrygt og ukjent. Det kan virke inn på barnet. En overgangssamtale kan være med på å trygge foreldre og barn i overgangen fra barnehage til skole.

En slik samtale kan gjerne ta utgangspunkt i foreldrenes forventninger til skolen og skolens forventninger til foreldrene. I tillegg vil det være hensiktsmessig at foreldrene og barnehagen informerer skolen om barnet. Det kan for eksempel være aktuelt å informere om barnets språkutvikling, inkludert språklig bakgrunn og språklige kompetanse. Overgangssamtalen kan med fordel gjennomføres på skolen og det kan oppleves positivt av foreldre at rektor inviterer. Bruk av tolk kan være nødvendig. Foreldre skal på forhånd være informert om hvilken informasjon barnehagen ønsker å gi om barnet til skolen, og om at de som foreldre kan velge om de vil gi sitt samtykke til eventuell overføring av disse opplysningene. Hvis foreldrene ikke samtykker, kan opplysninger om barnet ikke overføres.

Foreldre er vanligvis positive til at barnehagelæreren som de kjenner, deltar på overgangssamtalen. Barnehagelæreren blir på den måten et bindeledd mellom familien og skolen. Skolen uttrykker på sin side at informasjonen som kommer fram i overgangssamtalen, er nyttig for å kunne tilrettelegge opplæringen best mulig til skolestart.

Videre lesning

Snakk med oss. Samarbeid mellom foreldre, barnehage og skole i et flerkulturelt perspektiv, Aamodt og Hauge (red.) Gyldendal., 2013.

Fra eldst til yngst. Veiledning fra Kunnskapsdepartementet.

Sluttrapport fra Språkløftet.